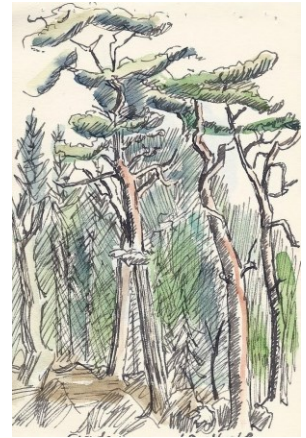

Årsberetning 2014

Naturhistorisk Forening for Nordsjælland

Alpine planter

I vinterens kulde var det dejligt at se de mange billeder af sommerens blomster.

Hanne Ertmann delte sine dejlige sommerferiebilleder fra Østrig med os. Billederne var alle fra Stubaital, en dal ikke langt fra Innsbruck. Vi fulgte Hanne op ad bjergsiden, så vi rigtig kunne se, hvordan plantevæksten skifter med højden. Der var stor forskel på planterne i dalen 900 – 1000 m over havets overflade og dem, der vokser over trægrænsen i ca. 2100 m og 2900 m højde.

Gad vide om de i Østrig ved, hvor meget danske botanikere sætter pris på bjergplanterne?

Inger Vedel viste også billeder fra Stubaital, men tog os derefter med til Liechtenstein, Pyrenæerne og Norge. Det var interessant at se, hvor meget lighed der er i plantevæksten. Vi fik den helt store verdensomrejse, idet Inger Vedel til sidst viste os billeder fra sine rejser til Tibet og Svalbard.

Dejligt, når turister tager sådanne ting med hjem.

Skovens juveler

Hvad gemmer der sig bag denne titel?

Det er ingen selvfølge, at man har fugle at glæde sig over. Mange må gøre noget for at bevare skovene for dem alle, altså få en høj biodiversitet. De, der er nærmest til at gøre noget, må være ornitologerne. **Biolog Henrik Weidling** gav en grundig gennemgang af regler for certificering i moderne skovdrift. Der er udarbejdet et pointsystem for skovene. Henrik Weidling gennemgik derefter, hvilken betydning en certificering vil have for fuglelivet i vores skove. Det, vi kan hjælpe med, er indberetning af iagttagelser og opsætning af kasser.

Læs hele foredraget på vores hjemmeside.

Under overfladen

Biolog og undervandsfotograf Martin Kielland fortalte om de dele af den danske natur, som almindelige mennesker ikke så let får at se. Han viste fremragende billeder fra kilder, bække, åer, søer og kysten, og især undervandslandskaberne var et imponerende syn. Hele projektet resulterede i bogen "Danmark under overfladen" - en stor fotobog udsendt på Gyldendal. Der var desuden lejlighed til at se og røre ved en del af det udstyr, som blev brugt til at tage billederne med. Martin viste os alt det spændende ved hjælp af fine billeder, som vi ikke får at se, når vi holder os på landjorden.

Vi opfordrede ham til at tage ud på gymnasier, for hvis de unge mennesker i fremtiden skal være villige til at bevare vores natur, skal de holde af den og kende til dens eksistens.

Følg ham på www.livetunderoverfladen.dk

"Udfordringer og realiteter for fremtidens landbrug".

Thyge Nygaard fra DN indledte med en fortælling om de alvorlige problemer, dansk landbrug står midt i. Det kniber med at tjene penge, og kun via EU-tilskud holdes skindet nogenlunde på næsen. Det var særlig slemt i 2008-09 under finanskrisen, hvor ingen landmænd kunne låne penge til nyinvesteringer. Det er gået lidt bedre de seneste par år, men det skyldes alene øget salg af minkskind. Kvægbruget går det

også nogenlunde for, mens svinebruget er det rene underskud. Hertil kan jeg for egen regning tilføje, at landbrugets situation er forværret dette efterår pga. sanktionerne mod Rusland.

Nogen ser løsningen i en udvikling hen imod større landbrug, hvor store selskaber overtager ejerskabet. Thyge viste skræk-billeder fra USA, der på det område er langt foran os: malkebesætninger med 10.000 stk. malkekvæg, kødkvægsfolde med kreaturer, så langt øjet rækker, gående i mudder og deres egne ekskrementer med salmonellasmitte til følge.

Samtidig kommer der nu krav om at omdanne vanskeligt dyrkbare arealer til natur. Landbruget stritter imod, men må formentlig acceptere. Det er især områder omkring Limfjorden, der slipper for landbruget. Hos os kan der blive tale om arealer ud mod Roskilde Fjord og omkring Smålandsfarvandet. Men Nordsjælland er ikke et udpræget landbrugstynget område.

DNA i iskerne fra Grønland

Astrid Schmidt holdt alle tiders foredrag om sine studier i iskernerne fra Grønland. Astrid har selv været med til at bore på Grønland. Hun viste billeder af de store anlæg, som er bygget under isen, samt billeder af hendes indsamlinger fra overfladen. De unge forskere er meget dygtige, både til at forske og formidle. Astrid fik alle deltagerne til at synes, at tyding af DNAspor i is, der er 2,5 mil. år gammel, er det mest spændende, man kan foretage sig. Hun gav os respekt for vores unge forskere. Der var mange spørgsmål, så det var en interesseret deltagerkreds, der deltog i aftenen. Konklusionen af undersøgelserne er, at der har været skov på Grønland, og det sikre spørgsmål var: Hvordan går det i fremtiden? Det kan Astrid selvfølgelig ikke svare på, men hun kan vise, at det går hurtigere med opvarmning end med afkøling. At der de seneste 70 år er kommet mange nye problemer, gør det jo ikke lettere. Hun nævnte særlig udslippet af CO₂ og metan, som ukontrollerbare elementer. Følg hende på hendes egen hjemmeside www.wildernessinspire.com Steder, hvor hun har skrevet sin PHD afhandling og forsket, kan følges på www.geogenetics.dk og www.isogklima.nbi.dk eller www.iceandclimate.nbi.dk

Fotokursus

Hans -Henrik Ibfelt arrangerede igen i år et to dages kursus i fotografering af naturemner. **Rune Bjerre og Henry von Würden** var instruktører og underviste både i teori indendørs og ude i naturen. Det er dejligt med alle de gode naturfotografer, vi har i foreningen, og det er fantastisk godt, at de tager hensyn til de dyr og planter, som de fotograferer. Vi har jo desværre hørt om fuglefotografer, der ikke har overholdt den nødvendige afstand. Dyr og planter har jo også en urørlighedszone, som vi ikke må overskride.

Læsø

Niels Erik Rasmussen havde igen i år arrangeret en fin tur i Kr. Himmelfartsferien. Vi var mange der nød godt af den, og heldigvis blev der skrevet rapport af **Lene Köhler** med bidrag af **Erik Thalling og Leif Øgaard**. Rapporten er nu lagt på vores hjemmeside, så I alle kan have glæde af den - både deltagerne og andre. Man kan faktisk godt bruge den som en rejseguide. Husk: www.naturnord.dk

Ny sø i Rude Skov.

Der var mødt over 50 personer op til en aftentur ved Agersø i Rude Skov for at høre skovfoged **Peter Søland** fortælle om reetablering af nogle af de gamle karpedamme og det gamle system af grøfter og kanaler på kryds og tværs af Rude Skov. Vejret var smukt og Peter Søland var en god guide, med stor indsigt i alle skovens forhold. En sidegevinst ved turen var 7 nye medlemmer.

Naturpleje. Islandske heste i Gribskov.

Alle synes, at det skønneste i skoven er lysningerne.

Men hvordan får man lysninger? Det er det store problem. Heldigvis fælder man i Grib Skov rødgransplantagerne og skaber derved lys og ændrer på den måde vegetationen. Det er derfor vi har rødrygget tornskade i skoven.

Men lysningerne skal holdes ved lige.

Vi er så heldige at Bo Hansen og skovdistriktet arbejder godt sammen. **Bo Hansen** ejer stutriet KATULABO. Det var en meget stor oplevelse at høre om de islandske heste. Der lever hele året i Grib Skov. Gå en tur i julen og nyd de tillidsfulde heste, der har et godt liv. Der er heste tre steder: Stenholt Indelukke, Ulvedalene og Hessemosen.

Svampetur

Der var godt fremmøde på Nyruphus Naturcenter i det mest fremragende efterårsvejr. Vi deltog i en svampetur under kyndig ledelse af **Trine Jarløv**. Vi gik langsomt gennem skoven med pauser for at samle op og høre om de fundne svampe - der var ret mange.

Tilbage på naturcenteret fik vi kaffe og indtog den medbragte mad i solskinnet. Efter en halv time, var der svampeudstilling, medens de fritgående tamme høns gik mellem benene på os - ret hyggeligt.

Fugles trækveje

Det var godt, at vi samarbejdede med DOF-Nordsjælland om at få **biolog Anders Tøttrup** til at fortælle om sit projekt med at sætte lyslukkere på Rødrygget tornskade. Foredraget har haft en stor spredningsværdi, da vi var ca. 100 deltagere. Mange af deltagerne har selv medvirket til det fine resultat. **Luise og Per Ekberg har betydet enormt meget for projektet.** Det var også **Pers Ekbergs fine billeder**, vi kunne glæde os over. Det er fantastisk, hvad der er sket, siden Lineé skrev om, at svalerne slog ned i rørene og gemte sig der hele vinteren.

Hele foredraget er lagt på vores hjemmeside.

Higgspartiklen

Nogen synes måske, at det var et specielt emne at tage op. Men da ca. 75 deltagere deltog beviser det da, at mange er interesserede i at høre om " Gudspartiklen". Foredragsholderen **Ask Emil Jensen** er helt ung, og er en dygtig underviser. Han forklarede sine instruktive billeder af CERN projektet og forklarede om de mindste partikler, så jeg var lige ved at synes, at jeg kunne forstå det. Mange af deltagerne stillede relevante spørgsmål, så det var en vellykket aften. Vi ønsker den unge forsker alt det bedste fremover.

Atlas Flora Danica

Botaniker Per Hartvig Københavns Universitet fortalte om det store arbejde, som han har lagt i at få Atlasprojektet færdiggjort. Mærkeligt at tænke på, at da det blev startet, var han hos os for at fortælle om ideen og få nogle med. Det var i 1992 og endelig nu er det færdigt.

Mange af vores medlemmer har haft kvadrater og har været meget ivrige og flittige. Når private iagttager og indberetter og Aage V. Jensens fonde giver tilskud, så kan forskerne komme igennem. Det er blevet til tre bind, som allerede nu kan bestilles hos boghandleren

Fugleturene har været rigtig gode. Fire ture ialt.

Erfarne fuglekiggere og begyndere går sammen, og når man på en to timers tur ved Grib Sø kan gøre så mange iagttagelser som nævnt nedenfor, kan det nok være en god ide at gå med Hans-Henrik Ibfelt på fugletur.

Fra turen i august lyder det: Fin tur. Vi så fiskeørnens rede, men kunne ikke se, om der var noget indhold. Til gengæld så vi fiskeørnen både på vej til Gribsø og i nærheden af reden.

Fuglelister kan hentes på hjemmesiden.

Botanikturere har også været gode.

Hanne Ertmann beretter:

24. april blev sæsonen skudt i gang i Brødeskov, hvor forårsfloret allerede var langt fremme. Vi har i alt haft 8 velbesøgte botanikturere i nærområdet, ture som mest har ligget som aftenture hen over sommeren. F.eks. besøgte vi med to måneders mellemrum skrænter og bakker ved Kyndby. Den sidste gang så vi **storblomstret brunelle** på et af dens få voksesteder i Danmark. En ny destination var Femsølyng ved Rude-skov, hvor vi bl.a. så en fin bestand af **skov-gøgelilje**. På Melby Overdrev havde vi 31. juli en tur, hvor vores plantefund skulle indgå i Biowide-projektet.

Ved Hundige Strand oplevede vi et sandt overflødhedshorn af orkidéer, som har etableret sig inden for de sidste 10 år. Ud over de mere almindelige arter så som kød-farvet gøgeurt og sump-hullæbe var det mængder af **priklæbet** og **ringplettet gøgeurt**, vi beundrede.

I Holmegårds Mose fik vi ligeledes en stor botanisk oplevelse. Irina Goldberg og Jan Larsen ledte os sikkert gennem det store område frem til de mange specielle planter. Skåne byder på utallige muligheder for at se spændende og sjældne planter. I år besøgte vi på to ture disse fine lokaliteter: Vitamölle + Benestad Bakker i Østskåne og i sensommeren Bjärehalvøen nord for Kullen. Hvad vi så på disse og de fleste andre ture, kan læses på **plantelisterne**, som er på foreningens hjemmeside. Sæsonen slutter med en misteltentur 22. november. På vores billedaften genser vi årets fund og genopfrisker hyggeligt samvær.

Vi har været repræsenteret ved alle møder i **Grønt Råd** i Hillerød.

Det har været et år, hvor vi har levet op til vores formålsparagraf.

Vi har glædet os over naturen og glædet os over gode guider.

-Glædet os over oplysende foredrag.

- Glædet os over at være i selskab med andre mennesker, som interesserer sig for naturen.

*- Glædet os over at kunne udbrede kendskabet til foreningen via hjemmesiden og nyheds-mails - en opgave **Charlotte Falsmar** tager sig af.*

Vi har fulgt med og på mange måder fornyet os, men linjen er holdt.

Nu håber vi på to gode år, så vi kan fejre 50 års jubilæum med en stor fest.

På bestyrelsen vegne

Ida-Lykke Bang